

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 26/2001
4.4.2001

Asia: Irtisanomista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua:

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen 11.9.2000 tekemä päätös, jolla A:n virkasuhde on irtisanottu.

Oikaisuvaatimus:

A on vaatinut irtisanomisen kumoamista.

Asian käsittely:

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus on antanut asiasta vastineen ja A on sen jälkeen antanut vastaselityksensä. Virkamieslautakunta on lisäksi kahdesti pyytänyt ja saanut Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselta lisäselvitystä asiassa. A on antanut molempien lisäselvitysten osalta lausuntonsa.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:**Perustelut:**

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus on 11.9.2000 irtisanonut A:n toimistovirkailijan virasta valtion virkamieslain 27 § 1 momentin 2 kohdan nojalla, koska toimistovirkailijan tehtävät ovat olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti vähentyneet.

Valtion virkamieslain (750/94) 27 § 1 momentin 2 kohdan mukaan viranomaisella on oikeus irtisanoa virkamies, jos virkamiehen tehtävät tai viraston mahdollisuudet tarjota virkamiehelle tehtäviä suoritettavaksi olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti vähenevät. Mainitun säännöksen 2 momentin mukaan edellä mainittua perustetta irtisanomiseen ei katsota olevan ainakaan silloin, kun irtisanomista on edeltänyt tai seurannut uuden henkilön ottaminen samankaltaisiin tehtäviin eikä

viraston toimintaedellytyksissä ole vastaavana aikana tapahtunut muutoksia. Säännöksen 4 momentin mukaan viranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa virkamiestä 1 momentissa säädetystä syystä, jos virkamies voidaan koh- tuudella sijoittaa tai kouluttaa uusiin tehtäviin.

Valtion virkamiesasetuksen 43 §:n mukaan, ennen kuin virkamiehen irtisanomi- sesta valtion virkamieslain 25 §:n tai 27 §:n nojalla tehdään päätös, viranomaisen on varattava, mikäli virkamies sitä pyytää, asianomaiselle pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle tilaisuus tulla kuulluksi. Säännöksen 2 momentin mukaan viranomaisen on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä ilmoitet- tava virkamiehelle mahdollisuudesta pyytää pääluottamusmiehen tai luottamus- miehen kuulemista.

Selvitys tapahtumista

A:n virkasuhde on 11.9.2000 irtisanottu, koska tilastoryhmän tehtävät ovat muuttuneet ja A:n tehtävät vähentyneet. A:ta ei päätöksen mukaan ole myös- kään voitu kohtuudella sijoittaa taikka kouluttaa uudelleen toisiin tehtäviin maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksessa.

Menettely

A:n kanssa on tietopalvelukeskuksen selvityksen mukaan neuvoteltu irtisano- misesta 8.9.2000. Lisäksi A:n kanssa on neuvoteltu uudelleen 11.9.2000 en- nen irtisanomista koskevan päätöksen tekemistä. A:lta on molemmissa tilai- suuksissa kysytty, haluaako hän luottamusmiehen paikalle. A ei ole pitänyt si- tä tarpeellisena.

A:n mukaan irtisanomisuhkan osalta ei ollut käynnistetty yhteistoimintamenet- telyä, eikä häntä ole kuultu laillisesti mm., koska hän ei ole 8.9.2000 kokouk- seen mennessään tiennyt, että asia koskee hänen irtisanomisestaan. Hänelle ei ole myöskään ennen 11.9.2000 käytyä keskusteluakaan esitetty yksilöityä vaatimusta ja perusteluja irtisanomiselle. Hän ei ole myöskään tiennyt, että hänellä olisi ollut oikeus pyytää luottamusmiehen kuulemista myöhempänä ajankohtana erikseen.

Virkasuhteen irtisanominen

A on oikaisuvaatimuksessaan katsonut, etteivät toimistovirkailijan työt hänen kohdallaan ole tosiasiallisesti vähentyneet. A:n mukaan hänelle ei ole annettu työtehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöön on samanaikaisesti otettu uusia toimistotyöntekijöitä. Vaihtoehtoja irtisanomiselle ei ole selvitetty ennen irtisa- nomispäätöstä ja väite työn vähyydestä irtisanomisperusteena on tekaistu.

A:n virkamieslautakunnalle toimittaman ja 26.2.2001 päivätyyn Tietopalvelu- keskuksen 7.2.2001 antamaa lisäselvitystä koskevan lausuman mukaan hä- nen kouluttamiseensa ja perehdyttämiseensä ei ole haluttu panostaa hänen henkilöönsä liittyvistä syistä. Kyse ei ole ollut siitä, ettei työvoimaa olisi tarvittu. A:n mukaan toimistotyöntekijöiden, vahtimestarien ym. virka- ja työsuhteita on täytetty tarjoamatta niitä A:lle. Työkyvynarvioinnin keskeyttämisen syynä on

A:n mukaan ollut se, ettei hän sillä kertaa ollut jaksanut käydä vaadittavia asioita läpi. A on kiistänyt tarkoittaneensa selvityksen keskeyttämistä. Vasta arvioinnin perusteella olisi A:n mukaan voitu päättää siitä, mihin työhön hän on kykenevä vai onko hän mahdollisesti oikeutettu työkyvyttömyyseläkkeeseen. A on katsonut, että irtisanominen on tapahtunut individuaaliperusteella.

Tietopalvelukeskuksen mukaan A:n tehtävänä virastossa on vuodesta 1992 alkaen ollut huolehtia maataloilille suuntautuvan työvoimakyselyn postituksesta ja vastausten vastaanottamisesta. Tilastotietojen keruussa postikyselyt ovat kuitenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentyneet murto-osaan vuosikymmenen alun tilanteesta. Myös tietojen esikäsittely on vähentynyt vastavasti. nykyisin pääosa tiedoista saadaan suoraan atk-tiedostona maaseutuelinkeinorekisteristä. maatalojen lukumäärän vähentyessä otantatutkimusten otoskokoa on myös voitu vähentää. Tilastoryhmän avustavista tehtävistä on jo aikaisemmin siirretty viisi henkilöä muihin tehtäviin. A:n vuorotteluvapaan ajaksi tilalle palkattiin henkilö asiantuntijatason tehtäviin.

Tietopalvelukeskus on ilmoittanut kustantaneensa A:lle irtisanomisajaksi työvoimatoimiston järjestämän koulutuksen uusiin tehtäviin. A:n sijoittamista toisiin tehtäviin tietopalvelukeskuksessa on selvitetty ja asia on ollut esillä viraston johtoryhmässä, jolloin on todettu, ettei sopivia työtehtäviä ole missään ryhmässä.

Tietopalvelukeskuksen toimittaman lisäselvityksen mukaan viraston henkilöstövoimavarat on kohdennettu viraston ja maa- ja metsätalousministeriön välisen tulossopimuksen mukaisesti. Kaikki henkilötyövuodet ovat olleet käytössä vuodesta 1995 lukien. Vuosina 1993-2000 tilastoryhmästä on voitu siirtää ilman tilastotehtäviä jääneitä henkilöitä virastopalvelutehtäviin yhteensä viisi. Viimeinen siirto on tapahtunut elokuussa 2000.

A:n työtilanteesta on lisäselvityksen mukaan keskusteltu työterveysaseman edustajien kanssa 13.1.1998, jolloin on keskusteltu A:n työtilanteesta ja terveydentilasta ja todettu se, ettei töitä voida järjestää. Samassa tilaisuudessa läsnä ollut työterveyslääkäri on tilaisuudesta 13.1.1998 laaditun muistion mukaan pitänyt tarpeellisena tutkia A:n mahdollisuutta päästä ammatilliseen kuntoutukseen. Työtilanne on todettu myös työsuojelutarkastajan pyynnöstä 25.5.2000 järjestetyssä tilaisuudessa, josta samana päivänä laaditun muistion mukaan johtoryhmässä käytyjen keskustelujen perusteella on todettu, ettei A:lle voida osoittaa työtä virastossa. Tilaisuudessa läsnä ollut työterveyshoitaja esitti työkykyarvioinnin tekemistä. A on itse samoin kuin työsuojeluvaltuutettu ollut paikalla molemmissa tilaisuuksissa.

A on suostunut työkyvynarviointiin, jota koskevat tutkimukset käynnistettiin kesällä 2000 ja jotka A itse oli Työterveyslaitoksen 15.8.2000 päivätyn ilmoituksen mukaan tässä vaiheessa keskeyttänyt.

Tietopalvelukeskus on 15.3.2001 toimittanut virkamieslautakunnalle lisäselvityksen virastoon palkattujen henkilöiden tehtäväkuvista. Viraston mukaan avustavia toimistotehtäviä ei ole ollut avoinna ennen A:n irtisanomisajan aikana.

Oikeudellinen arviointi

Kuuleminen

Valtion virkamieslaki ei edellytä virkamiehen kuulemista, kun virkasuhde irtisanotaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä. Virkamieslautakunta katsoo selvitettyksi, että A:n kanssa on ennen irtisanomispäätöksen tekemistä neuvoteltu hänen virkasuhteensa irtisanomisesta kaksi kertaa. A:lta on lisäksi molemmilla kerroilla tiedusteltu, haluaako hän luottamusmiehen paikalle. A:n kohdalla noudatettu menettely täyttää siten Suomen perustuslain 21 §:ään sisällytetyn vaatimuksen siitä, että jokaisella on oikeus tulla kuulluksi.

Virkasuhteen irtisanominen

Virkamieslautakunta katsoo selvitettyksi, että A:n tehtävät ovat muodostuneet maataloille suuntautuvan työvoimakyselyn postituksesta ja vastausten vastaanottamisesta. Nykyisin pääosa tiedoista saadaan kuitenkin valmiina atk-tiedostona suoraan maaseutuelinkeinorekisteristä. Lisäksi maatalojen lukumäärän vähentyessä myös otantatutkimusten otoskokoa on vähennetty. Postikyselyt samoin kuin tietojen esikäsittely ovat siten tekniikan kehittymisen, viranomaisyhteistyön ja asiakirjahallinnan tehostumisen sekä maatalouden rakennemuutoksen vuoksi vähentyneet olennaisesti 1990-luvulla. A:n tehtävät ovat näin vähentyneet olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti siten, että Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella on ollut laillinen peruste A:n irtisanomiseen.

A on esittänyt selvitystä siitä, että Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukseen on palkattu uutta henkilöstöä myös sihteeritehtäviin häntä irtisanoittaessa. Viraston esittämän tehtäväkuvaselvityksen perusteella lautakunta katsoo selvitettyksi, etteivät kysymyksessä kuitenkaan ole olleet vaatavuudeltaan ja itsenäisyydeltään samankaltaiset tehtävät. Asiassa ei muutenkaan ole ilmennyt, että A voitaisiin ottaen huomioon hänen ammattitaitonsa ja kykynsä sijoittaa uudelleen Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksessa tai kouluttaa uusiin tehtäviin. A:n oikeusturvaa ei siten ole loukattu myöskään uudelleensijoittamisen tai uudelleenkouluttamisen osalta.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslaki 27 §

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, M. Nieminen, Paanetoja, ja Staffans sekä varajäsenet Lankinen, Merikalla ja Sarvanto ja vähemmistön jäsen Sipiläinen. Asian esittelijä Mika Saarinen.

Eri mieltä olleen jäsen Sipiläisen lausuma:

Toimistosihteeri A:n työtehtävät ovat vuosien aikana vähentyneet suurelta osin työnantajasta johtuvista syistä ja tästä johtuen maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus ei ole pyrkinyt työllistämään A:ta. Tapauksen yhteydessä ei ole menetelty valtion yhteistoimintalain mukaisesti. A:n oikeusturva olisi edellyttänyt vähintään yhteistoimintamenettelyn noudattamista ottaen huomioon sen, että tapauksen yhteydessä on viitattu etupäässä yksilöllisiin irtisanomisperusteisiin. Tapausta voidaan tarkastella myös siltä kannalta, että kysymys onkin ollut yksilöllisistä irtisanomisperusteista ja tällöin virkamiehen kuulemista olisi tullut arvioida eri näkökulmasta. Virastoon on otettu ennen irtisanomista ja sen jälkeen uutta henkilöstöä sellaisiin tehtäviin, joita myös A olisi kyennyt tekemään. Tämän lisäksi on tehty varsin paljon tehtäväjärjestelyjä. Asiaa kokonaisuudessaan arvioiden katson, ettei irtisanomiselle ole ollut valtion virkamieslain mukaisia irtisanomisperusteita ja hyväksyn oikaisuvaatimuksen.